

16.05.2022

POL-2022-54959

Poliisitarkastaja
Heikki Kallio

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
liv@eduskunta.fi

VIITE: Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan 09.05.2022 lähettämä lausuntopyyntö.

Poliisihallituksen asiantuntijalausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle HE 70/2022 vp laiksi ajokorttilain muuttamisesta

1 Hallituksen esitys

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Poliisihallitukselta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ajokorttilain muuttamisesta (HE 70/2022 vp). Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ajokorttilakia tarkoituksena edistää nuorten kuljettajien liikenneturvallisuutta.

Esityksen mukaan kuljettajaopetusta täydennettäisiin lisäämällä ajokortin suorittajalta vaadittavan turvallisuuspainotteisen riskientunnistamiskoulutuksen laajuutta ja vaatimuksia. Lisäksi liukkaalla ajamisen ajo-opetus tulisi suorittaa pääsääntöisesti ajoharjoitteluradalla.

Esityksen mukaan luovuttaisiin liikenne- ja viestintäviraston poikkeuslupamenettelystä, jossa 17-vuotiaalle voidaan kokonaisharkinnan perusteella myöntää poikkeuslupa henkilöauton kuljettamiseen oikeuttavan ajokortin suorittamista varten. Jatkossa 17-vuotias voisi huoltajan suostumuksella saada B-luokan rajoitetun ajo-oikeuden.

2 Poliisihallituksen asiantuntijan lausunto

2.1 Keskeiset huomiot

Esityksen tavoitteiden kannalta on erinomaista, että ajokorttilain muutoshankkeessa tavoitteena on erityisesti nuorten liikenneturvallisuuden edistäminen. Tutkimustulosten mukaan 17-vuotiaat ovat ajotaidoiltaan osaavia ja he menestyvätkin ajokokeessa kaikkein parhaiten, kun tarkastellaan kuljettajantutkimnon ajokokeessa menestymistä iän perusteella. Tilastot osoittavat, että asenteet ja sääntöjen noudattaminen eivät ole kaikilla alle 17-vuotiailla kunnossa, koska 17-vuotiaat syyllistyvät suhteellisesti hieman useammin 18- tai 19-vuotiaita uusia henkilöauton kuljettajia useammin ajokieltorikoksiin, varsinkin törkeisiin liikenneturvallisuuden vaarantamisiin.

Liikennettä valvovana ja liikenneturvallisuutta edistävänä viranomaisena poliisi näkee erittäin tärkeänä ja hyvänä asiana sen, että esityksessä on ehdotettu lukuisia liikenneturvallisuutta parantamaan tarkoitettuja muutoksia ajokorttilakiin. Keskeisin ja samalla myös huolestuttavin muutos on ehdotus, jonka mukaan 17-vuotiaille annetaan mahdollisuus suorittaa B-luokan ajo-oikeus huoltajan suostumuksella. Poliisi epäilee huoltajien kykyä arvioida objektiivisesti huollettavansa kypsyyttä kuljettajaksi. Sen sijaan ehdotetut rajoitukset (yöaikainen ajokielto ja matkustajarajoitus) 17-vuotiaiden ajo-oikeuteen ovat asiallisia ja kannatettavia ja parantavat osaltaan kyseisen ikäryhmän ja muiden tienkäyttäjien turvallisuutta.

Esityksessä ehdotettavilla muutoksilla olisi vaikutusta poliisin toimintaan. Arvioiden mukaan joka vuosi liikenteeseen tulisi 20 000 - 30 000 uutta 17-vuotiasta kuljettajaa, joiden liikennekäyttäytymistä tulisi erityisesti valvoa. Poliisin arvioiden mukaan riskikuljettajien osuus olisi noin 700 - 1 100 nuorta, joilla on riski syyllistyä jopa törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen.

Merkittävimmät vaikutukset näkyisivät lisääntyneessä liikenteenvalvonnan tarpeessa, sekä rikosten esitutkinnassa ja ajokieltoasioiden käsittelyssä, joihin tulisi liikennerikosasioita todennäköisesti merkittävästi nykyistä enemmän. Poliisin näkyvyyttä valvonnassa tulisi pyrkiä lisäämään merkittävästi koko maassa, jotta kiinnijäämisriski kasvaisi ja myös riskikäytökselle alttiit harkitsematonnuoret autoilijat kokisivat tämän pelotteena noudattaa liikennesääntöjä.

Ehdotettu muutos, jossa sanktiot rajoitusten vastaisesta ajamisesta katsottaisiin ajo-oikeuden ylittäviksi teoiksi ja kulkuneuvon kuljettamiseksi oikeudetta on tarpeellinen ja kannatettava, koska ajokielto ja ajo-oikeuden menettämisen riski ohjaisi varmasti monen nuoren kuljettajan liikennekäyttäytymistä liikenneturvallisempaan suuntaan.

Esityksessä ehdotetuista hyvistä ja kannatettavista rajoituksista huolimatta on mahdollista, ettei rajoituksia noudatetakaan ja nuorten kuljettajien määrän kasvu liikenteessä vaikuttaa liikenneturvallisuuteen heikentävästi.

Tästä syystä tarkoituksen ollessa nuorten liikenneturvallisuuden parantaminen, ei poliisin näkemyksen mukaan poikkeuslupamenettelystä B-luokan ajokortin edellytyksenä 17-vuotiaille tule luopua, vaan se tulisi saattaa toimimaan alun perin tarkoitettulla tavalla. Tarkennettuna vielä siten, että poikkeuslupan myöntämiseen vaikuttaisivat myös hakijan liikennerikoshistoria ja terveydentila. Säädösten jo nykytilassa mahdollistamia rajoituksia ajo-oikeuteen tulisi lisäksi soveltaa ajokortteja poikkeusluvalla myönnettäessä.